

Wychodził we wtorek, czwartek i sobotę. Co sobota dotychczasony jest arkusz Rozmaitości, pisma ku pożytkowi i zabawie. Prenumerata Gazety z Dodatkiem i Rozmaitościami wynosi: na kwartał, dla odbierających w samym Lwowie 4 zr. 48 kr., na poczcie lwowskiej 5 zr. 12 kr., na wszelkich innych pocztach 5 zr. 16 kr. mon. konw. Prenumerata półroczna wynosi dwa razy tyle co kwartalna.

G A Z E T A

L W O W S K A

Dodatek do Gazety Lwowskiej obejmuje Doniesienia urzędowe i prywatne. Za umieszczenie w dodatku płaci się od wiersza w pół kolumnie (drukem garmont) za pierwszy raz 3 kr., a za każdy następujący raz tylko po 1 1/2 kr. mon. konw. Za większe litery płaci się podług tego, ile na wycieczny druk obrachowane miejsca zajma. Redakcyja Gazety Lwowskiej przyjmuje tylko frankowane listy.

Sobota

N°. 139.

27. listopada 1847.

Przegląd artykułów.

Wiadomości krajowe: Z Preszburga: Treść trzech propozycyj królewskich Sejmowi Węgierskiemu przedłożonych.

Wiadomości zagraniczne: Portugalia: Ciągłe przesilenie ministryjne. — Królowa powiła syna. — Zagrożające niepokoje.

Anglija: Ciągłe bankructwa. — Memoryał deputacyi wysp zachodnio-indyjskich. — Układy z Francją względem państwa La Plata. — Nowe urządzenie poczty między Londynem a Paryżem. — Bezprawia w Irlandyi.

Szwajcaryja: Poseł francuzki opuścił Bernę i udał się do Bazylei. — Pochód wojsk federalcyjnych do Lucerny i przygotowania wojenne w tymże kantonie.

Wielkie księstwo Toskańskie: Protestacyja naprzeciw krokowi rządu Modenckiego, i odczwa W. Księcia do narodu, aby chwili rozstrzygającej spokojnie oczekiwał.

Rosyja: Stan cholery.

Nowiny.

Wiadomości handlowe i przemysłowe: Z Nowego Sącza. — Z Sanoka. — Z Tarnowa. — Ze Stanisławowa. — Z Zaleszczyk.

Dodatek nadzwyczajny: Doniesienia literackie księgarni p. Milikowskiego.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Z Preszburga. —

Z pomiędzy jedenastu królewskich propozycyj terazniejszemu Sejmowi Węgierskiemu przedłożonych (które co do tytułów w Gazecie Lwowskiej z d. 20. b. m. wymieniliśmy), umieszczamy tu trzy propozycyje, to jest VI, VII i VIII w zupełnej ich treści:

»V. Dla zabezpieczenia szlacheckiej grunto-

wój posiadłości i w interesie zależnego od niej istotnie prywatnego kredytu, potrzeba koniecznie, aby ustawy dotyczące zarobku i przeniesienia posiadłości gruntowej z rozwagą odmieniono, również aby z namysłem ustanowiono prowadzenie w tej mierze procesów, aby zaprowadzono księgi gruntowe, i dla zachowywania tych rozporządzeń, aby nieustające sądy komitetowe postanowiono. Dla popierania tego oddaje Jego C. K. Mość prześwietnym Stanom pod obrady załączone propozycyje, i odwołuje się równocześnie do szóstego punktu królewskich propozycyj ostatniego sejmu.«

»VI. Upoważnienie do uwolnienia na wieczne czasy obciążanych do pańszczyzny poddanych, wyrzeczono wprawdzie ustawą; atoli wykonanie jej połączone jest z wielorakimi trudnościami; dla ułatwienia więc w ogóle osiągnięcia tego ustawowego postanowienia, życzy Sobie Jego C. K. Mość najlaskawiej, aby prześwietne Stany jeszcze w ciągu tego sejmu przedłożyły Mu wniosek do ustawy w tym sposobie do najlaskawszego zatwierdzenia, aby przeto powyższy cel, po usunięciu wynikających z istniejącej ustawy przeszkód, także z słuszością i ze względem na prawo własności dał się pogodzić.«

»VII. Co do wzrostu wewnętrznego handlu i przemysłowości, nic goręcej nie pragnie Jego C. K. Mość, jak, aby zgodnie z jednakoowym zamiarem, dążącym do uszczęśliwienia wszystkich, pod Jego rządem żyjących ludów, istnące między Węgrami a Austryją handlowe stosunki uporządkowano z obopólną korzyścią, i oraz aby handel uwolniono od zawad, zachodzących obecnie tylko z nakazującej konieczności. Do osiągnięcia tego zamiaru, według najwyższego przekonania Jego C. K. Mości nie może nic z pewnością i pomyślniejszym skutkiem doprowadzić, jak zniesienie zaprowadzonej między Węgrami a innymi austryjackimi państwami

clowej linii. Atoli przywiedzenie do skutku tego rozporządzenia, wymaga z jednej strony, z powodu połączonych z témże stosunków, konstytucyjnego przyczynienia się prześwietnych Stanów, z drugiej strony zaś, z powodu znacznego oddziaływania na stan austriackich dziedzinnych państw i na dochody publicznego skarbu, wymaga wszechstronnego i najdojrzalszego rozważenia. W skutek tego rozkazał Jego C. K. Mość wezwać prześwietne Stany, aby się nad tym do zbawiennego zamiaru najpotrzebniejszym środkiem naradziły, i pospieszyły z przedłożeniem w tój mierze swego zdania, by Jego C. K. Mość, jak już raczył rozkazać, aby prześwietnym Stanom udzielono urzędowe wykazy o obrocie węgierskiego handlu, także i względem dalszych, przez rozwinięcie obrad niezbędných zasiłków, to co potrzebne, zawczasu mógł nakazać; by w ten sposób po wszechstronném wyświeceniu tego arcyważnego przedmiotu, mógł utworzyć odpowiednie zachodzącym obopólnym interesom ustawy, i wydać odnoszące się do nich rozporządzenia.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Portugalia.

Z Londynu dnia 15. listopada. Wiadomości z Lizbony sięgają po dzień 9. b. m. Przesilenie ministryjne trwało jeszcze ciągle, chociaż nie raz już zdawało się, że się utworzeniem liberalnego ministryjum zakończyło. Najglówniejszą zawadą jednak są trudności finansowe; owoż nie było żadnej nadziei, aby się one polepszyły.

Ze Królowa dnia 4. b. m. powije księcia, na to nie była przygotowaną ludność lizbońska, gdyż jeszcze poprzedniego dnia widziano Jej Mość Królowę aż do jedenaściej godziny wieczór na włostkiej operze, dla tego niemało było zdziwienie, gdy nazajutrz huk dział z warowni i powiewające na Tagu okrętowe bandery ogłosiły to szczęśliwe zdarzenie. »Być może« mówi korespondent gazety *Times*, »żeśmy przeto zostali ochronieni od rewolucyi w miniaturze, której wybuchu spodziewano się z taką pewnością, iż wieczorem wprzód podpłynęła angielska eskadra aż pod samo miasto, a okrętowe wojsko było gotowe na pierwsze skinienie wylądować dla obrony palacu. Słychać, że chartyści byli już zgromadzili zbrojne tłumy dla uderzenia niemi na różnych punktach.«

Wielka Brytania i Irlandya.

Z Londynu dnia 16. listopada. Temi dniami zbankrutowało znowu kilka angielskich domów handlowych.

Deputacyja złożona z reprezentantów Wysp Antylskich tudzież z innych osób, mających udział w handlu kolonialnym, doręczyła onegdaj lordowi Johnowi Russell memoryjał, w którym wdanie się rządu w sprawę terazniejszego niedostatku, podano jako jedyny środek do uratowania kolonii od zupełnego upadku.

Dziennik *Globe* zawiera doniesienie, że rząd wchodzi obecnie z Francją w układy w celu załatwienia przecie raz toczącej się już od dawna kwestyi handlu na rzécie La Plata.

Według podania dziennika *Galignaniego Messenger*, nastąpiło teraz takie urządzenie, że między Londynem a Paryżem chodzić będzie poczta dwa razy na dzień, raz przez Boulogne, a drugi raz przez Kalet. Pierwszą drogą będą odchodzić listy z Paryża o pierwszej po południu, a drugą o godzinie siódmej wieczorem, i będą wydawane w Londynie o godzinie ósmej z rana i o dwunastej w południe. Takiż sam sposób będzie zachowany w odsyłaniu listów z Londynu do Paryża. Wszelako urządzenie to zależy jeszcze od zezwolenia angielskiego jeneralnego poczmistrza, nim wejdzie w moc obowiązującą.

Dziennik *Morning-Post* utrzymuje, że między lordem Palmerstonem a księciem Broglie stanęła ugoda względem przywrócenia w Hiszpanii Salickiej ustawy o następstwie tronu za uznanie ze strony Anglii zwierzchnictwa Francyi nad Algierją.

Wiadomości z Irlandyi donoszą ciągle o najokropniejszych morderstwach. I tak zamieszczone w gazetach: temi dniami zamordowano niewiastę, młodą małżonkę Johna Ryana prowentowego pisarza Sir M. Barringtona która rzuciwszy się między swego małżonka a morderców, życie jego śmiercią swą ocaliła! Te zbrodnie wydarzające się w długim przeciągu rozruchów irlandzkich, miały na sobie dotychczas pozór insurekcyjnego charakteru, który przynajmniej z jakimym politycznym zamiarem w związku zostawał. Ale teraz nie słychać nic bynajmniej o tajnych towarzystwach lub o spiskach ludu. Jestto krwawa wojna człowieka przeciw człowiekowi. Właściciele gruntu zabijają dlatego, że grunt posiada, ludzi, których on zatrudnia, zabijają dlatego, że mu służą. A jednak nawet w takim stanie rzeczy zdaje się, iż rząd stracha się użyć nadzwyczajnych środków zapobieżnych.

Szwajcaryja.

Z Berny dnia 17. listopada. Francuzki poseł hrabia Bois le Comte opuścić

Bernę. Naczelnym generał Dufour nie mógł z formalnych i materialnych powodów przychylić się do jego chęci posłania teraz, w stanowczej chwili sekretarza ambasady do obszczonego miasta osobnej ligi, to jest do Lucerny. Szczelne, że tak powiemy, zamknięcie Lucerny wyrzeczono dla wszystkich, i nie może być dla jednego człowieka odmienionem. W najmniejszym przypadku armii federacyjnej, ściągającej Dufoura za swoje pobłażanie największe zarzuty na siebie, a przy niedowierzającym sposobie myślenia wielu Szwajcarów, naraziłby nawet własną egzystencję na niebezpieczeństwo. Rzeczony poseł pożegnał się, napisawszy następujący, dosłownie z francuzkiego tłumaczony list: »Do Jego Excellenceyi generała Dufoura naczelnego wodza wykonawczej armii, Berna dnia 17 listopada da 1847. Od francuzkiej ambasady w Szwajcaryi. Generale! Odebrałem list, którymś Wpan zaszczycił mnie pod dniem 16. b. m., a w którym oznajmiasz, że mi nie możesz dać eskorty, której od niego żądałem dla posłania jednego z sekretarzy ambasady do Lucerny. Ubolewam nad tą odmowną odpowiedzią tém bardziej, ileż takowa zmusza mnie do opuszczenia Berny. Nie tylko że w żaden sposób nie mogę uznać postępkę, który z liczby zwierzchniczych kantonów, przy których jestem zawierzycielny, wyłącza niejaką liczbę tychże kantonów i przerywa działanie mego pełnomocnictwa a tém samem pozbawia opieki francuzkich krajowców; lecz widzę także Szwajcaryję podzieloną na dwa zbrojne obozy, które ze sobą wojnę toczą; a gdybym na dal w jednym z nich pozostał, gdy mi z urzędowego stanowiska zabroniono komunikowania się z drugimi, tedy dalbym powód do wyprowadzania zład wniosków, którym moim odjazdem zapobiedz powinienem. W skutek tych uwag zamyślam jeszcze w ciągu tego dnia opuścić Bernę dla udania się do jednego z tych kantonów, które się wstrzymały od głosowania, z którego ta nieszczęsna wojna powstała. Francuzki ambasador: (podpis) Ilrabia Bois-le Comte.« — Poseł ten udał się do Bazylei, oddalonej tylko pół mili od francuzkiej granicy.

Widownia wojny przenosi się teraz z kantonu Frejburga do kantonu Lucerny. Około pół do dwunastej godziny przeciągał tedy pod liczną eskortą sztab jeneralny. Dufour odjechał dnia 18, zrana na granicę Lucerny; główna jego kwatera miała być tegoż dnia w Aarau. Od 14. zostaje w Bernie miejska gwardyja w koszarach dla ściślejszego

pełnienia służby garnizonowej. Większa część korpusu, który Frejburg oblegał, jest już w pochodzie ku Lucernie. Zdaje się więc, że 18. listopada nastąpi zewsząd atak na kanton Lucerny. Ponieważ kanton Zug jest już obsadzony wojskiem federacyjnym, tedy Lucerna jest już z północnej strony poniekąd teraz blokowaną, gdyż zajęte przez powyższe wojsko miejsca, są tylko o dwie do pół-trzeciej mili od tegoż miasta oddalone. Można przewidzieć, że ściślejsze obszczenie Lucerny nastąpi dnia 20. a najdaliej 21; jednakże właściwe oblężenie, jeżeli niezajdą nieprzewidziane wypadki, rozpocznie się aż 23 lub 24.

Z kantonu Argowii. Dnia 16. wieczorem wkroczył do Aarau sztab jeneralny armii sejmowej. Sądzą powszechnie, że na argowsko-lucerneńskiej granicy niezadługo stoczy się główna bitwa.

Z kantonu Lucerny. Z Ruswyl w kantonie Lucerny, piszą do Berneńskiej gazety: »Wszędzie sypią tu szauce i podkładają miny.« — W porozumieniu z rządem nakazał naczelnym generał Salis-Soglio ostatnimi dniami większe skoncentrowanie oddanych mu do dyspozycyi zbrojnych sił około Lucerny. W taki sposób w samej Lucernie i około tegoż miasta, stanie niemal 15,000 ludzi. Słychać że brak żywności daje się tu już bardzo w znaki. Wszyscy Urneńczycy i niejaką część żołnierzy z Unterwalden pomaszrowali dla zabezpieczenia kantonu Ury, który z trzech stron, to jest od góry Getharda, górnych Alp i od Urneńskiej ziemi jest zagrożony. — Dnia 16. listopada zebrała się w niezwyczajnym czasie wielka rada Lucerny zapewne dla naradzenia się, czy po odstąpieniu Frejburga, należy się jeszcze trzymać osobnej ligi.

W. Księztwo Toskańskie.

Gazeta di Firenze z dnia 10. listopada zawiera następujące *motuproprio*. Jego c. k. Mości Wielkiego Księcia: »My Leopold II. i t. d. i t. d. Po założonych już naprzeciw Esteńskiemu rządowi protestacyjach o których urzędowa gazeta z dnia 9. b. m. nadmienia, widzimy z największym ubolewaniem, że tam nieprzestają podburzać ludu, dla skłonienia go do bronii i bezprawnych demonstracyi. — Troskliwi o godność tronu, przyzwoitość i narodowe interesa, i przekonani, że dla utrzymania zupełnie naszych praw naprzeciw zagranicy, należy Nam okazać na wstępie, że we własnym Naszym kraju poważany jest pokój, gdyż niepozwalamy żadnego zaburzenia pu-

blicznój spokojności, oświadczamy i rozkazujemy, co następuje: I. Że, jeżeliby zaszedł przypadek domagania się odwagi i zapalu od narodu, zastrzegamy tylko Sobie prawo udania się do niego przepisana ustawami droga. — II. Że tymczasem Naszą wolą jest, aby Nasz lud w wydanych już rozporządzeniach położył zaufanie, a przeto mamy nadzieję, że się nie da uwieść szlachetnemi ale nierozważnemi poradami, które zamiast przynieść krajowi pożytek, tylko go w głębię nieszczęścia wtąciły. — Tokskanie! Uspokójcie się i czekajcie z zaufaniem głosu księcia, któryby do broni Was powołał, gdyby na nieszczęście zaszła konieczność chwycenia się tego środka. Wtedy tylko, wtedy byłaby ta broń szczęśliwa. Pamiętajcie, że siła tylko z jedności pochodzi. Pomnijcie na honor narodu; pamiętajcie o Włochach, że losy ich, które teraz zabezpieczonemi się zdawały, przez nierozważny krok mogłyby być narażone na niebezpieczeństwo, a to samo mogłoby nastąpić jeszcze w większym stopniu co do układow, któreśmy o kraje Lu nig i a n a dotychczas toczyli, i ciągle toczyć będziemy. — Dan dnia 10. listopada 1847. Leopold. — V. F. C e m p i n i. — L. Albion i.

Rosyja.

Z Petersburga d. 14. października Cholera postępuje coraz bardziej ku zachodowi. Już przeszła przez Dniepr i dostała się do gubernii Chersońskiej, przynajmniej w mieście A l e x a n d r y a zachorowało już kilka osób w wszelkiemi symptomami cholery. Również szerzy się w gubernii Tauryckiej, gdzie w S y m p e r o p o l u, w B e r d y a ũ s k u, we wsi A ł u s z t a, w dwóch miejscach obwodu F e o d o z y j a i w jednej włości Dnieprowskiego obwodu, rozchorowali się na tę zarazę ludzie. Jednakże i tam nie rozwija ona ostrego charakteru. Nareszcie w połowie października okazała się ta epidemija w powiecie O l c h o p o l s k i m na P o d o l u.

NOWINY.

Do zabaw stolicy naszej przybyło jeszcze jedno widowisko, nie nowe zapewne ale zawsze z wielu względów przyjemne oku i godne widzenia. Jest to *panorama*, które niejaki p. S c h m i d t z Lipska, otworzył w szopie drewnianej naumyślnie w tym celu na placu Krakowskim przy wałach wystawioną. Są tam rozmaite miasta i okolice do widzenia, pomiedzy którymi, prócz *wyspy Świętej Heleny*, *Wido-*

ków sybirskich, *Paryża*, *Medyolanu* i t. d. jest także widok *bitwy pod Lipskiem* na większy smac rozmiar wystawioną, zabiera bowiem sam jeden przestrzeń 40 szkieł panoramowych. Bliższe szczegóły o tych widokach opiszemy później, a tymczasem dodamy jeszcze do ogólnego onych zarysu, że szopa ma być ogrzana, a widoki panoramowe można będzie oglądać przez dzień cały, mianowicie od 9tej zrana, do 4tej z południa przy świetle dziennem, od 4tej zaś do 7mej wieczorem, przy oświetleniu (wedle przyrzeczenia ańszowego) rzesistém.

Widoków galicyjskich p. S t e c z y ũ s k i e g o wydawanych przez p. J a b ł o ũ s k i e g o, wyszedł z kolei zeszyt 7my, zawiera wiele nowych zupełnie krajobrazów naszego kraju. Jakoż w tym względzie zbiór ten coraz więcej nabiera wartości, pan S t e c z y ũ s k i bowiem odbywszy tego lata podróż po wschodniej części Galicyi, przywiózł mnóstwo pięknych krajobrazów z Stryjskiego, Stanisławowskiego, Zaleszczyckiego i Kołomyjskiego obwodu, które tém więcej są zajmujące, że są nam po większej części nieznanne, bo aiedotykane przez żadnego z rytowników naszych, którzy dotąd zbierali widoki swoje nie po całym kraju, ale w niektórych tylko za piękne powszechnie uznanych okolicach. O ile wiemy, p. S t e c z y ũ s k i przygotował już 15 zeszytów, a w tych właśnie co teraz nastąpią, zdybiemy się z temi wszystkiemi pięknościami naszego kraju, które zebrał w ostatniej podróży swojej.

Fortuna loteryjna, która dotąd kapryśnem swém kołem tocząc naprzód, zdawała się w podróżach swoich omijać prowincję naszą, zaczyna się nachylać ku nam; a kto wie, może za czasem zupełnie się w nas rozkocha, i z za ulubionych sobie Karpat zawędruje do nas na stałsze mieszkanie. To przynajmniej pewna, że przy ostatniem ciągnięciu loteryjnym w Wiedniu d. 13. b. m. na dobra Łągiewańk odbytém, los dodatkowy 105,918 na który padła wygrana 50,000 zr. w. w. sprzedany został w Czerniowcach; równie jak i drugi dodatkowy los 115,218 z wygraną 4000 zr. w. w. dostał się do Rzeszowa. Główna wygrana wynosząca 200,000 zr. w. w., padła znowu na kraje zakarpackie, to jest na los dodatkowy 125,481, który był posłany z Wiednia do Grosswardein.

* * *

Dramat liryczny Henryka Hertza: *Córka Króla Renego*, przełożony na polskie przez Wincentego Thullie, wyszedł właśnie z druku, i jest do nabycia w księgarniach lwowskich.

WIADOMOSCI HANDLOWE I PRZEMYSLOWE.

(Z korespondencji prywatnej.)

Z Nowego Sącza dnia 20. listopada. Dószcze które nas nieustannie podczas żniw trapiły, przeciągnęły się także we wrześniu i październiku; dlatego opóźniono się u nas z zasiewami ozimymi, a nawet nie ze wszystkimi je ukończono, bo w wielu solwarkach zaledwie $\frac{2}{3}$ części zwykłych zasiewów odbyto. — Spodziewanego spadnięcia cen zboża nie możemy się doczekać, a nawet bardziej jeszcze się podnoszą; i tak: korzec pszenicy stoi teraz na 9 zr., żyta 7 zr. 36 kr., jęczmienia 6 zr., owsa 2 zr. 48 kr. m. k. Przyczyną tego jest nadzwyczaj mała pełność pszenicy, żyta i jęczmienia; o dobrym wydatku rzadko u nas słyszeć można. — Ziemiaki chybiły; szczęśliwy kto wziął dwa ziarna w zysku; w wielu miejscach ledwie się nasienie wróciło, a w wielu innych zebrano ledwie połowę lub tylko trzecią część tej ilości, którą wysadzono. Naturalna rzecz, że taki nieurodzaj ziemniaków musi wpływać na wartość zboża. — Wódkę ledwie kilka gorzelni w naszej okolicy pędzić będą, a każda z nich niewielej jak paręset korcy ziemniaków na to obrócić może. Za garniec 30stopniowej okowitej z anyżem ode Lwowa sprowadzanej (bo u nas nikt jej niema) płacą po 1 zr. 27 kr. m. k. — Nasienia koniczu będzie w tym roku mało, i to niedorodne, bo dostatecznie nie dojrzało.

W Węgrzech na *Hegiali* zebrano w tym roku bardzo mało wina, a i to jest kwaśne i bezsubstancyi. Można atoli dostać wina z roku 1846, które jest wyborne.

Z Sanoka dnia 21. listopada. Pogoda przez trzy tygodnie u nas nieprzerwana, sprzyjała wysiewom ozimim i spokładaniu roli pod zasiewy wiosenne. Dzisiaj głębsze góry są już całkiem śniegiem okryte, gdy na naszych równinach jesień obdarza nas jeszcze nie jednym dniem pogodnym i ciepłym. — Chociaż zbiory w całym naszym obwodzie, prócz jednych ziemniaków do błogosławionych policzyć możemy, mimo to zboże nie spada z ceny. Chłopek bowiem, któremu przeszłoroczny niedostatek dobrą był nauką, trzymać się będzie z tą trochę zboża które ma, aż do wiosny, a teraz ratuje się kapustą i rzepą; dwory zaś trzymają się dawnych cen i nic nie sprzedają, licząc na to, że na wiosnę będzie jeszcze drożej. W takim składzie rzeczy najwięcej cierpią miasta, bo tę trochę zboża co chłop na targ przywiezie, skupują skrzętnie żydzi, aby potem mieszkańcom miast z zarobkiem lichwiarskim z swej ręki sprzedawać. Czy więksi

właściciele ziemscy, którzy się z swojemi zasobami trzymają, dobrze na tem wyjdą, rzecz bardzo wątpliwa. W przeszłym roku niedostatek był powszechny i rozciągał się na całą prawie Europę; u nas w Galicyi nie byłibyśmy mieli cen tak wysokich, gdyby nie to, że nasze zasoby zboża utoraowały sobie drogę do innych prowincyj. W tym zaś roku sąsiedno nam prowincyje mają podostatek, i prócz górskich okolic Wyższych Węgier, trudno aby która inna prowincyja od nas zboża potrzebowała; a nawet i Wyższe Węgry będą się zapewne w własnym kraju zaopatrywać, bo tam ceny są stosunkowo niższe od naszych. W Koszycach kosztuje teraz *Kibel* (niemal nasz korzec) żyta 11 zr. w. w., a u nas nie dostanie go od 16 zr. w. w. Ale prócz tego powinniśmy jeszcze i to mieć na uwadze, że ludność Galicyi przeczędziła się bardzo w tym roku przez gorączki nerwowe i tyfus. W naszym obwodzie bywała zwyczajna roczna śmiertelność od 6 do 8 tysięcy, zaś w czasie grasowania cholery w roku 1832 umarło w ogóle do 25 tysięcy ludzi. W terażniejszym zaś roku, według domniemanego obliczenia okaże się daleko większa śmiertelność niż podczas cholery, i zdaje nam się że nie wiele chybimy, utrzymując iż w naszym obwodzie 240,000 dusz liczącym, śmiertelność 12 do 13 od sta wyniesie. Taki ubytek konsumentów, a przytem lepsza teraz gospodarnosc chłopka i mniejszy wywóz do sąsiednich prowincyj, powiunby spowodować zniżenie się cen zboża.

Gorzelnie nasze dotąd jeszcze nie są w ruchu; a nawet mało która weźmie się do pędzenia wódki, bo ziemniaki chybiły; a tę szczupłą ilość, którą zebrano, trzeba będzie przechować na wysadzenie, a po części sprzedać na żywność, zwłaszcza że nie gnije. Korzec ziemniaków płaci się u nas teraz po 2 zr. m. k. Znajdą się jeszcze w naszym obwodzie dawniejsze, choć szczupłe tylko zapasy wódki. Garniec 30stopniowej okowitej płacą w większej sprzedaży po 1 zr. 32 kr. m. k.; atoli sprzedaż ogranicza się najwięcej tylko na własną konsumcyję, która co rok się zmniejsza, to też i propinacyja bardzo spadła, bo w przecięciu pewno na połowę.

Wykarm stajenny wołów, owa główna zarobkowość właścicieli ziemskich naszego obwodu, przy ustaniu gorzelni poszedł także w nice. Nigdzie już u nas nie stawiają wołów na braże; i tylko jeszcze tu i owdzie zimują mniejsze woły na suchęj paszy, aby mieć z nich nawóz.

Z Tarnowa dnia 23. listopada. Nadzieja spadnięcia cen zboża spełziła na niczem, bo zboże nie tylko że nie tanieje, ale nawet w górę idzie. Na naszym targu płacą teraz za korzec pszenicy 8 zr. do 8 zr. 48 kr., żyta 5 zr. 36 kr. do 6 zr. 24 kr., jęczmienia 4 zr. 24 kr. do 5 zr. 12 kr., owsa 2 zr. 24 kr. do 2 zr. 48 kr. mon. kon. Jakość ziarna robi różnicę 24 do 48 kr. m. k. na korcu. — Ziemiaków na targach prawie całkiem nie widać, a jeżeli się co pojawia, to w oka mgnieniu rozkupują, korzec po 2 zr. 24 kr. m. k.

W Bochni, Krakowie i Wadowicach daleko wyższe niż u nas są ceny; to też kupcy z tamtych stron przyjeżdżają na nasze targi, dostawione na nie zboże wykupują, i w swoje strony transportują. Nie ma u nas takiego targu, aby jakąś ilość zboża niesprzedaną została, a jeżeli wywóz tak jak dotąd dłużej potrwa, to jeszcze większej drożyzny spodziewać się możemy. Bo jeżeli targi nasze bywają teraz obficie zaopatrywane, pochodzi to tylko z nagłej potrzeby kmiotka, od którego urząd obwodowy egzekwuje teraz zaległe od dwóch lat podatki i dane kilkakrotnie zapomogli; skoro chłopcy tę rządową należność odpłacą, wtedy i obfity dowóz na targi ustanie; gdyż każdy gospodarz przy zupełnym braku ziemiaków, więcej zboża niż po inne lata na żywność spotrzebować musi.

Roboty w polu dotąd nie pokończone; w wielu miejscach jeszcze sieją, a o ukończeniu uprawek pod wiosenne zasiewy ani myśleć. Ciągłe słoty i drogość najemuika są przyczyną tego opóźnienia.

Oziminy bardzo wczesne nie źle wyglądają; późniejsze wszędzie dość liche, i z powodu ciągłej zbytnej wilgoci, teraz już w wielu miejscach wygnily. Nie najlepsze tedy i na przyszły rok widoki.

Gościńiec z Tarnowa do Lisiej Góry nie do użycia, prawie bezdeny, — gdyż dotąd nie szutrowany, a świeżo ziemią nadsypany. Jadący w tamte strony muszą drogami polowymi objeżdżać, bo samym gościńcem nie podobna się puszczać.

Ze Stanisławowa dnia 23. listopada. Stan handlu produktami jest u nas taki sam jaki był przed dwoma miesiącami: żadnego ruchu, a nawet żadnych na przyszłość widoków, ażeby interesa na większą miarę robić się dały. W Maryjampolu stoi do 100 galarów i czeka daremnie kupca. Zboże jest w takiej cenie: korzec pszenicy 6 zr., żyta 4 zr. 24 kr., jęczmienia 3 zr. 36 kr., hreczki 3 zr. 36 kr. do 4 zr., owsa 1 zr. 36 kr., kukurudzy starzej 4 zr. 48 kr., nowiej 3 zr. 36 kr. do 4 zr., grochu 4 zr. 48 kr., fasoli 5 zr. 12 kr., jagiel 5 zr. mon. kon. — Konew okowitej 4 zr. 30 kr. m. k. — Gorzelni w naszym obwodzie tylko 13 w ruchu będzie; lecz woły li tylko żydzi na stajnie postavili.

Oziminy wyglądają bardzo ładnie. Dészcze w początku listopada przez kilka dni trwające, zrzędziły wiele szkód w okolicach nad-Dniestrzańskich.

Z wiosną rozpocznie się na koszt rządu regulacja Dniestru w naszym obwodzie, t. j. we wsi Rutyskach i Niżniowie. Ta robota kosztować będzie 11,000 zr. m. k.

Z Zaleszczyk dnia 20. listopada. Ceny zboża są w stosunku zasobów jakie mamy, zawsze jeszcze wysokie; dobrze przynajmniej że w ogóle niedostatku i większej drożyzny obawiać się nie mamy. Dziś stoi tu korzec pszenicy na 4 zr. 24 kr. do 4 zr. 48 kr., żyta 3 zr. 12 kr. do 3 zr. 36 kr., jęczmienia i hreczki 2 zr. 24 kr. do 2 zr. 48 kr., kukurudzy 3 zr. 12 kr. do 3 zr. 24 kr., owsa 1 zr. 42 kr., ziemiaków 1 zr. do 1 zr. 12 kr. mon. kon. Garniec okowitej 54 kr. m. k. — Funt (galicyjski) wołowiny 9 kr., świec łojowych 33 kr. wal. więd. Kwarta piwa 8 kr. w. w. Bochenek chleba komiśnego 18 kr. w. w. Kwarta masła 1 zr. 20 kr. wal. więd.

Spokładanie gruntów pod zasiewy wiosenne odbywa się u nas pilnie. — Ozime zasiewy wyglądają bardzo ładnie.

(Do tego Nru. Gazety dołączony jest Ncr 48. Rozmaitości.)

Do dzisiejszej Gazety dołączone jest na oddzielnej ćwiartce druku doniesienie **Księgarni antykwarskiej** p. p. **Kalenbach i Rozenhaim** we Lwowie.

Redaktor J. N. Kamiński. — Nakładem Spadkobierców Franciszka Krattera.

(Drukiem Piotra Pillera we Lwowie.)

(Dodat. nadz.)

(3890)

DONESIENIA LITERACKIE, MUZYKALNE I ARTYSTYCZNE.

W księgarniach

JANA MILIKOWSKIEGO

w e

LWOWIE, STANISŁAWOWIE I TARNOWIE

dostać można:

(Cena w monecie konwencyjnej.)

Clemente der Geognosie,

nach streng wissenschaftlicher Consequenz,

für nachdenkende Geognosten zusammengestellt von

Dr. Philipp v. Holger,

f. f. Professor

I. Abtheilung:

Petrographie.

8. brosch. 1 fl. 30 kr. C. M.

II. Abtheilung.

Drographie.

8. brosch. 1 fl. 30 kr. C. M.

Haulfuss Witwe, Prandel & Comp. in Wien.

Encyclopädisches

Vademecum clinicum,

enthaltend

die Diagnostik und Therapie

zahlreicher, in das Gebiet der Medizin, Chirurgie und Augenheilkunde einschlagender

Krankheitsformen

nebst einem reichhaltigen

Repertorium

arzneilicher Vorschriften, mit besonderer Berücksichtigung der in

neuester Zeit entdeckten Medicamente

Herausgegeben von

Johann Kowácsy,

Doktor der Heilkunde, Magister der Oculistik und Physikus des Sohler Comitats.

8. brosch. 46 1/2 Bogen, nur 2 fl. 30 kr. C. M.

Verlag v. **C. A. Haendel** in Leipzig

Dritte aufs Neue vielfach vermehrte und verbesserte Auflage

der

Taschen - Encyclopädie

der

Medicinischen Klinik,

enthaltend

die speciellen Symptome, Diagnose und Therapie mit Receptformeln für sämtliche innere Krankheiten alphabetisch geordnet, nebst einem

Anhange als

Recepttaschenbuch

sämmtlicher Arzneimittel, mit besonderer Rücksicht auf die neueren und neuesten; für praktische Aerzte und Studirende

von **Dr. Martell Frank,**

praktischem Arzte zu München.

61 Bogen. Elegant gebunden. 4 fl. C. M.

A. Krabbe in Stuttgart.

Die Gährungschemie

wissenschaftlich begründet und in ihrer Anwendung auf die Weinbereitung, Bierbrauerei, Branntweinbrennerei, Hefenerzeugung und Essigfabrikation praktisch dargestellt von

Carl J. N. Balling,

Professor der allgemeinen und angewandten technischen Chemie an der ständ. techn. Lehranstalt zu Prag u. s. w. u. s. w.

Vierter oder Supplement-Band, enthaltend:

I. Abtheilung: Bericht über die Fortschritte der zymotechnischen Wissenschaften und Gewerbe.

II. Abtheilung: Die Essigfabrikation.

Mit zwei Steintafeln und mehren Tabellen, gr. 8. broschirt. Preis: 2 fl. 40 kr. C. M.

Dieser Theil zerfällt in zwei Abtheilungen, welche unter den nachfolgenden Titeln auch einzeln verkauft werden:

B e r i c h t

über die Fortschritte der zymotechnischen Wissenschaften und Gewerbe, als Supplement der Gährungschemie u. s. w.

von **Carl J. N. Balling.**

Professor der Chemie am ständ. technischen Institute in Prag u. s. w.

Mit einer Steintafel und mehreren Tabellen, gr. 8. br. Preis: 1 fl. 30 kr. C. M.

Die Essigfabrikation

wissenschaftlich begründet und praktisch dargestellt von

Carl J. N. Balling.

Professor der Chemie am ständ. techn. Institut in Prag u. s. w. u. s. w.

Mit einer Steintafel, gr. 8. broschirt. Preis: 1 fl. 12 kr. C. M.

Die Wichtigkeit der neuern Forschungen des Herrn Verfassers, so wie vielfältige Aufforderungen veranlaßte die Herausgabe dieses Supplement-Bandes, der für jeden Zweig der Gährungschemie Neues enthält, so daß es in seinen einzelnen Abtheilungen auch für solche, welche die „Gährungschemie“ des Herrn Verfassers in 3 Bänden noch nicht besitzen, von höchstem Interesse ist. — Besonders machen wir auf die in dem „Bericht“ enthaltene Andeutung, eine vollständige Vergährung der Branntweinmischungen zu erlangen, so wie auf die Mittheilung über Kartoffel- und Dampfbierbrauerei, ferner auf das Verfahren, das Uebergähren der Branntweinmeische zu verhüten, aufmerksam. Bei der Essigfabrikation ist es besonders die Essigbildungsprobe, die jedem, mit der Essigfabrikation Beschäftigten die wichtigsten Dienste leisten wird.

In derselben Verlagshandlung sind folgende Werke des Herrn Verfassers erschienen:

Die Gährungschemie, wissenschaftlich begründet und praktisch dargestellt. I. Theil. N. u. d. L.: Die allgemeine Gährungschemie und die Vereitung des Weines, gr. 8. 1845. (21 Bogen mit vielen Tabellen und Kupfern.) Broschirt 2 fl. 40 kr.

Desselben Werkes 2 Theil. N. u. d. L.: Die Bierbrauerei gr. 8. 1845. (32 Bogen mit Tabellen und Kupfern.) Broschirt 3 fl. C. M.

Desselben Werkes 3 Theil. N. u. d. L.: Die Branntweinbrennerei und die Hefenerzeugung, dr. 8. 1845. Brosch. 3 fl. 20 kr. C. M.

Die saharometrische Bier- und Branntweinmeischprobe. Mit mehreren Tabellen und 2 Kupfertafeln, gr. 8. (7 Bog., 6 Tab. in 8. 3 Tab. in 4.) Brosch. 1 fl. C. M.

J. G. Calve in Prag.

Die Kartoffel-Mehl-Bereitung im Großen,

oder von den Kartoffeln, ohne außer der Speisung der Maschine einer Handarbeit zu bedürfen, das Stärkemehl nach Belieben ganz oder theilweise auszugiehen. Von **J. Heyß** 8. broschirt.

Preis 50 kr. C. M.

Wagner'sche Buchh. in Innsbruck.